

פאר מקדושים

פגיונים נדירים מספרים עתיקי יומין

פרשת פנחס תשפ"ה

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. (כה יא)

שמעתי הקדמה אומרים מפה קדוש הויתק איש אלקי רבי ישראל בעל שם טוב זצלה"ה, דכשאדם רואה לחבירו שעובר איזה עבירה, בודאי הוא שיש בהאדם הרואה ג"כ עבירה זו או הדומה לו, כגון כאלו בא על אשת איש ודומיהם, דאם לא היה בו אפילו האפס קצהו מעבירה זו בודאי לא היה רואה את העבירה הזו בחבירו.

והנה היה קשה להשבטים, לפי זה איך נאמר וירא פנחס, איך ראה עבירה זו מזמרי שבדאי צריך שיהיה בפנחס ג"כ מעון בועל ארמית, דאל"כ איך ראה, ואם כן איך מלאו לבו להרוג לזמרי, וחפשו בו למצוא בו עבירה זו ולא מצאו רק דבר זה שפיטס אבי אמו עגלים לע"ז, ואיתא כל הכורע לעבירה בבעילת ארמית כאלו כורע לע"ז, [ונמצא שיש בו מעין ביאת ארמית, ולכן יחסו אותו השבטים אחר אמו, על כן בא הכתוב ויחסו אחר אהרן].

(תורי זהב (מאהלוב תקע"ו) לרבי בנימין המגיד (מזלזיץ)

ובנים לא היו לו. (כו, ג)

הרבי רבי העשיל מקראקא ז"ל אמר בזה ביאור נפלא, דהנה בגמרא סנהדרין (ק). דרשו עה"פ ויקנאו למשה במחנה, מלמד שכל אחד קינא לאשתו ממש, וכן דרשו (שם) על הקרא וישמע משה ויפול על פניו, מה שמועה שמע שחשדוהו באשת איש. ואיתא בסוטה (ברכות לא:) ונקתה ונזרעה זרע, היתה יולדת נקבות יולדת זכרים שחר הבושט, נמצא כל הנשים שבמדבר ילדו זכרים יען שנחשדו בחנם מבעליהן. וע"כ אמרו בנות צלפחד אבינו לא היה מכת הרשעים האלה, תדע כי בנים זכרים לא היו לו ודפח"ת.

(דרוש שמואל (וינציא תנ"ד) לרבי שמואל פייביש כ"ץ נכד הסמ"ע)

יפקוד ה' אלקי הרוחות איש על העדה וגו', אשר יוציאם ואשר יביאם. (כו טז)

שמעתי ממרן הקדוש הגאון רבינו משה סופר זצוק"ל כאשר עשה הספד על המלך החסיד פראנץ. אמר דכשהיה מתפלל משה יפקוד ה' אלקי הרוחות איש על העדה וגו', הכוונה שיהיה המלך מולך עליהם בחכמה ויהיה מושל ברוח"ס, וע"י שישלוט ברוחם ילכו אחרי ג"כ בלבם, ולא יהיה מושל על הגופים לבד, והיינו שאמר הכתוב אשר יוציאם ואשר יביאם. וזהו דקאמר בפ"ק דמגילה (יא:) שלמה מלך על העליונים ועל התחתונים, הכונה שמלך גם על הגופים וגם על נפשם ומחשבת לבם, שעל ידי חכמתו פעל להמשיך את לבם ולהיות מלך עליהם מרצון, ולא כמלכים שמושלים רק על התחתונים ר"ל על הגופים.

(גבול בני נפתלי (מונקאטש תרל"ו) ע"י דרוש ז, לרבי נפתלי סופר מקארלבורג)

אשר ילדה אותה ללוי במצרים וגו'. (כו נט)

החיד"א ז"ל כותב בספר דבש לפי, 'אותה' הוא שם אמה של יוכבד אשת עמרם, וזש"ה אשר ילדה אותה ללוי, כ"כ בדעת זקנים, וכ"כ בספר פנחס רזא דכתבוהו המפרשים משם מדרש. וכתב שם דהמופת לזה, שלא יש מפיך בתיבת אותה, גם טעם תביר יש בתיבת אותה להפסיקה מתיבת לוי עכ"ל.

והנה לפנינו תיבת אותה מפיך ה"א, ובהערות הבני יששכר ז"ל על דבש לפי ציין לספר תולדות אדם.

וז"ל התולדות אדם: סיפר לי איש מופלא בתורה, בהיות עלם רך, שמע מחכם א' ביאור על המקרא ושם אשת עמרם יוכבד בת לוי אשר ילדה אותה ללוי במצרים וגו', ולא נזכר במקרא מי ילדה אותה. ואמר שפשט הכתוב הוא על פי מדרש שאמר, אשתו של לוי אותה היתה שמה, וזה באור המקרא ושם אשת עמרם יוכבד בת לוי אשר ילדה אותה, היא אשת לוי, ללוי במצרים ע"כ, וישמח העלם הצדיק על הפירוש הלז כעל כל חמדת תבל.

וכרגע נפל אור שמחת פניו, ויאמר לו החכם למה נפלו פניך אולי מצאת עול בדברי, ויען העלם כן אדוני, הנה מלת ילדה היא בלי מפיך ה"א, ומלת אותה היא במפיך ה"א, ואם כדברך צריך להיות בהיפך, על כן אין פשט המקרא כדברך, אבל אם קבלה היא נקבל, עכ"ל התולדות אדם.

ובדקתי בדפוסים ישנים (קושטא ש"ז, פרנקפורט ש"ה, המבורג ש"ז) וראיתי כתוב תיבת אותה מפיך ה"א.

אשר קינא לאלהיו ויכפר על בני ישראל. (כה יג)

הנה אליהו כשאמר [מלכים א' יט י'] קנא קנאתי וגו' כי עזבו בריתך וגו', אמר לו הקב"ה, על שאמר עזבו בריתך, יצטרך הוא להיות אצל כל ברית מילה, ויבוא להעיד שישאל שומרים הברית [זוה"ק ח"א רט].

ונאמר לי משם קדוש ישראל ה"ה הרב הקדוש מוה"ר שלמה מקארלין זצלה"ה הי"ד שאמר בשם מדרש, דבשעה שא"ל הקב"ה שיצטרך להיות אצל כל ברית, אמר אליהו רבש"ע כיון שמדתי שאני מקנא ולא אוכל לסבול חטא ועון, פן יהיה אבי הבן המכונים לברית בעל עבירה ולא אוכל לסבול, והשיב לו הקב"ה הנה אכפר לו עונותיו. ואמר עוד פן יהיו הבעל ברית והמוהל בעלי עבירות, והשיב הש"י אכפר להם גם כן. ואמר עוד פן יהיו העומדים שם בעלי עבירות, והשיב הש"י שיכפר לכל העומדים בברית, כן שמעתי שיצאו הדברים מפיו הקדוש.

ונ"ל שזהו מרומז בפינחס הוא אליהו, תחת אשר קנא לאלקיו, על ידי זה ויכפר על בני ישראל, דעל שאמר להש"י הנה מדתי מדת קנאה לאלקים ולא אוכל לסבול בעל עבירה, הנה ע"י הבטיחו הש"י לכפר על כל בני ישראל העומדים בברית. (בני יששכר חודש תשרי, מאמר ד' אות ז')

הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע

כ"ב תמוז תקנ"ב

הרה"ק רבי שלמה מקארלין נולד בשנת תצ"ח לאביו רבי מאיר.

היה תלמיד מובהק של הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין והמגיד האלקי ר' דוב בער ממעזריטש. הוא היה בעל רוח הקודש, ומקדשותו ופרישותו כתבו ספרי הצדיקים נפלאות, והיה נהירין ליה שבילי דרקייעא, ואלפי ישראל הסתופפו בצלו.

גדולי ישראל היו תלמידיו, ובתוכם הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויץ הרה"ק ר' אשר מסטאלין והקדוש והנורא השרף ר' אורי מסטרעליסק.

בעוה"ר ירה בו ב"ז תמוז שנת תקנ"ב באמצע תפילתו איש חיל אחד, ונפטר חמש ימים אח"ז ביום כ"ב תמוז. ואמרו עליו שהוא היה משיח בן יוסף.

